

Několik nálezů rozchodníku španělského (*Sedum hispanicum*) na severovýchodě ČR

PETR KOCIÁN¹, DAVID HLISNIKOVSKÝ² & JANA TKÁČIKOVÁ³

1) Moravskoslezská pobočka ČBS, Zámecká 3, CZ-757 01 Valašské Meziříčí; e-mail: petr.kocian@kvetenacr.cz

2) Sadová 605, CZ-738 01 Frýdek-Místek; e-mail: david.hlisnikovsky@email.cz

3) Muzeum regionu Valašsko, Horní náměstí 2, CZ-755 01 Vsetín; e-mail: tkacikova@muzeumvalassko.cz

Rozchodník španělský (*Sedum hispanicum* L.) je nenápadně se šířící neofyt původem z jihovýchodní Evropy (Grulich 1992), jemuž nebyla v českých zemích dosud věnována dostatečná pozornost. Na severovýchodě České republiky je zaznamenáván v průběhu posledních let především v kolejištích, na písčitéch a štěrkovitých okrajích komunikací nebo zplanělý na hřbitovech a v blízkosti zahrádek (cf. Kocián & Kocián 2009, Koutecký et al. 2009, Kocián 2010). Níže shrnujeme naše novější, dosud nepublikované nálezy rozchodníku španělského.

Taxonomické pojetí a nomenklatura jsou v souladu s aktuálními seznamy (Danihelka et al. 2012, Kučera et al. 2012), lokality jsou řazeny do fytochorionů (Skalický 1988) a kvadrantů středoevropského síťového mapování (Slavík 1971), zápis souřadnic je ve formátu WGS-84, herbářové zkratky jsou uvedeny v mezinárodních akronymech (Vozárová & Sutorý 2001).

76a. Moravská brána vlastní

6373a, Odry (distr. Nový Jičín): ulice Ke koupališti, neudržovaný štěrkovitý okraj komunikace 0,8 km JV kostela v obci, 49°39'18,7"N, 17°50'10,9"E, 280 m n. m., několik desítek ex. spolu se *Sedum acre* (6. VII. 2013 foto P. Kocián).

6373d, Šenov u Nového Jičína (distr. Nový Jičín): okraj cesty v prostoru zkušebního polygonu VOP 025, 49°36'46,5"N, 17°59'28,8"E, 266 m n. m., několik desítek ex. (29. VI. 2013 foto P. Kocián).

6374c, Nový Jičín (distr. Nový Jičín): štěrkovitý prostor u brány do provozovny skladiště stěrku a písku JMstavby, 49°36'12,0"N, 18°01'51,9"E, 304 m n. m., několik desítek ex. (25. VIII. 2012 foto P. Kocián).

6472a, Hranice (distr. Přerov): železniční stanice Hranice na Moravě, okraj kolejiště na viaduktu u nádražní budovy, 49°33'51,4"N, 17°44'27,4"E, 278 m n. m., několik desítek ex. (29. VI. 2013 foto P. Kocián).

6474a, Nový Jičín (distr. Nový Jičín): ulice Jeremenkova, okraj komunikace u nevyužívaného železničního přejezdu, 49°35'57,2"N, 18°00'26,1"E, 274 m n. m., cca 10 ex. (29. VI. 2013 foto P. Kocián).

80a. Vsetínská kotlina

6573d, Bystřička (distr. Vsetín): železniční stanice Bystřička, odstavná kolej vpravo od nádražní budovy, 49°25'00,8"N, 17°57'24,2"E, 310 m n. m., zřídka (15. VII. 2012 not. J. Tkáčiková).

6674c, Hovězí (distr. Vsetín): železniční stanice Hovězí, na okraji zarůstajícího železničního náspu vlevo od nádražní budovy, 49°18'18,2"N, 18°03'31,2"E, 380 m n. m., zřídka (27. VI. 2012 leg. J. Tkáčiková, VM).

82. Javorníky

6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): železniční zastávka Velké Karlovice–zastávka, v prostoru mezi kolejištěm a betonovým mostkem přes potok vlevo od nádražní budovy, 49°21'30,9"N, 18°17'07,5"E, 520 m n. m., zřídka, spolu se *Sedum rupestre* (26. VI. 2012 not. J. Tkáčiková).

Obr. 1: Rozchodník španělský (*Sedum hispanicum*) – (a) rostlina – (b) detail květenství – (c) typické stanoviště: okraj silnice /9. VI. 2007, Šenov u N. J./ – (d) typické stanoviště: štěrkovitý okraj málo využívané komunikace /6. VII. 2013, Odry/ [foto P. Kocián].

83. Ostravská pánev

6176d, Horní Suchá (distr. Karviná): vlečka dráhy, v kolejišti, 49°48'15,9"N, 18°27'56,5"E, 279 m n. m., 10 ex. (15. VI. 2013 not. D. Hlisnikovský, P. Kocián, J. Tkáčiková et coll.).

6274c, Studénka (distr. Nový Jičín): železniční stanice Studénka, v kolejišti odstavné koleje, 0,5 km SV staniční budovy, 49°42'30,2"N, 18°04'23,7"E, 235 m n. m., několik desítek ex., roztroušeně (18. VI. 2011 foto P. Kocián).

6275a, Polanka nad Odrou (distr. Ostrava-město): v extenzivně užívaných kolejištích výhybny, 1,5 km S stejnojmenné zastávky, 49°47'32,0"N, 18°11'45,3"E, 216 m n. m., vtroušeně v bohatých porostech *S. acre*, *S. album*, *S. rupestre* a *S. sexangulare* (24. V. 2013 foto D. Hlisnikovský).

6275b, Ostrava-Kunčice (distr. Ostrava-město): v kolejištích a na pustých místech po obvodu železáren ArcelorMittal, 49°47'50,9"N, 18°17'39,2"E, 225 m n. m., řídce (7. VII. 2013 not. D. Hlisnikovský).

6275b, Vratimov (distr. Ostrava-město): v lemech extenzivně užívaných kolejišť železničního nádraží, 49°46'13,1"N, 18°18'11,0"E, 240 m n. m., roztroušeně, místy zhusta (1. VII. 2013 not. *D. Hlisnikovský*).

6374b, Nová Horka (distr. Nový Jičín): štěrkovitý okraj zemědělské zpevněné cesty, 1,0 km V zámku, 49°41'33,8"N, 18°5'01,4"E, 253 m n. m., několik desítek ex. v pásu cca 30 m spolu s *Hylotelephium jullianum* (22. IX. 2012 leg. *P. Kocián*, NJM).

84a. Beskydské podhůří

6378c, Bystřice nad Olší (distr. Frýdek-Místek): v kraji betonového mostku přes Suchý potok, 1,65 km od dřevěného kostela Povýšení svatého Kříže, 49°38'44,1"N, 18°44'30,2"E, 370 m n. m., kompaktní porosty (13. VI. 2011 foto *D. Hlisnikovský*).

Recentní nálezy naznačují, že se rozchodník španělský v předmětném území vyskytuje roztroušeně a není agresivně invazní, spíše jen obohacuje flóru synantropních míst. Údajů o výskytu bude i v budoucnu nepochybně přibývat, protože druh je dlouhodobě přehlížen. Přestože zde uváděné nálezy nejsou zdaleka vyčerpávajícím seznamem všech lokalit výskytu na severovýchodě České republiky, dobře poukazují na to, jak druh využívá volné ekologické niky synantropních stanovišť, kde se uchycuje a následně i dále rozšiřuje. Lze předpokládat, že se po silnicích šíří nejen pomocí žací techniky při údržbě zeleně, ale také dopravou na pneumatikách automobilů (agestochoricky). Šíření po železnicích je do velké míry omezeno pravidelnými chemickými postřiky, a tudíž je tento rozchodník, podobně jako jiní zástupci rodu, nalézán především na méně frekventovaných místech. Z našeho pozorování dále vyplývá, že rozchodník španělský, jako pionýrský druh, osídluje okraje málo využívaných komunikací, kde často roste na mechových polštářích druhů *Bryum argenteum*, *Ceratodon purpureus* a *Syntrichia ruralis*.

Použité zdroje

- Danihelka J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. (2012): Checklist of vascular plants of the Czech Republic. – *Preslia* 84: 647–811.
- Grulich V. (1992): Crassulaceae DC. – tlusticovité. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České republiky 3: 376–401, Academia, Praha.
- Kocián P. & Kocián J. (2009): Příspěvek ke květeně Novojičínska a okolí – I. – *Vlastivědný Sborník Novojičínska* 59: 173–185.
- Kocián P. (2010): Nálezy zajímavějších neofytů na severní Moravě a ve Slezsku (Česká republika). – *Acta Musei Beskidensis* 2: 15–28.
- Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačíková J. & Hlisnikovský D. (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – *Zprávy České botanické společnosti* 44, Příloha 2009/1: 1–106.
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. – *Preslia* 84: 813–850.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – *Zprávy Československé botanické společnosti* 6: 55–62.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – *Zprávy České botanické společnosti* 36, Příloha 2001/1: 1–95.